

HVA SKJER I DE FREMVOKSENDE ØKONOMIER? OG HVORFOR ER VI SÅ OPPTATT AV DEM?

1. Spennende tider
2. Hvilke land snakker vi om?
3. Hvorfor være opptatt av EMEs?
4. HVORDAN være opptatt av EMEs?
5. Lek med tall
6. Hva skjer i EMEs?
7. Finanskrisen, USA og EMEs
8. Næmere om BRIC-landene

1. Spennende tider

Torbjørn Svensgård, 22. mars 2011: “... er det derfor helt nødvendig at norsk forsvarsindustri er i stand til å etablere seg i nye vekstmarkeder.....

Felles for disse markedene er at de både geografisk og kulturelt skiller seg betydelig fra de tradisjonelle markedene til norsk forsvarsindustri.”

- Shanghai Electric vinner kontrakt på 10 milliarder dollar til Reliance Power, rett foran nesen til General Electric
- Finpuss i Dalian av Kinas første hangarskip
- Russland tar oppgjør med Stalin-tiden?
- Hvem stiller til valg i 2012, Putin, Medvedev, eller begge?
- Brasil handler mer med Kina enn med USA

2. Hvilke land snakker vi om?

Finnes ingen liste som alle er enige om.

I boken *Emerging Markets. Resilience and Growth amid Global Turmoil*, av M. Ayhan Kose & Eswar S. Prasad, Brookings Institution 2011, snakkes det om 23 fremvoksende markedsøkonomier, fordelt på:
11 i Asia, 7 i Latin-Amerika og 4 i Afrika, pluss Tyrkia.

Legger senere inn 6 + 9 fremvoksende økonomier i Europa.

Men BRIC er de helt sentrale (Brazil, Russia, India, China).

3. Hvorfor være opptatt av EMEs?

EMEs står for ”Emerging Market Economies”.

De fremvoksende markes økonomier innebærer MULIGHETER og TRUSLER
Av både POLITISK og ØKONOMISK karakter.

Må prøve å forstå det som skjer i EMEs i forhold til utviklingen i andre land,
i første rekke USA.

Hvordan vi kommer til å ha det i fremtiden avhenger i ikke liten grad av

- Hvordan det går med fremvoksende økonomier
- Hvordan vi håndterer relasjonen vår til dem

4. HVORDAN være opptatt av EMEs?

Beste vi kan gjøre nå:

- Prøve å sette oss inn i situasjonen til EMEs.
- Prøve å få oversikt over hva som skjer i disse landene.
- Prøve å forstå drivkrefter og mekanismer

Utvikle en beredskap til å håndtere det som skjer når det skjer.

Men å gjette på HVA som kommer til å skje – for eksempel gi prognoser for den økonomiske veksten de neste par tiår fremover – hvor givende er det?

Lord Kelvin: *”Mål alt målbart og gjør det ikke målbare målbart.”*

Greit nok i naturvitenskapene. Men for enkelt i samfunnsvitenskapene.

Hvorfor er Putin så populær? Ikke fordi folk liker ham.

Men fordi han får russere til å like seg selv.

Ved å foretelle om Russlands storhetstid, dvs. kunne sin historie.

5. Lek med uttrykk og tall

BRIC

BRICS

BRIICS

Growth Markets

Next-11

E7 versus G7

PWC, McKinsey, Goldman Sachs m. fl. gjør seg artige med slike forkortelser.

Markedsføring mer enn seriøse analyser?

Kinas BNP for 2010 var på om lag 6.000 milliarder dollar, mot 14.000 milliarder dollar for USAs vedkommende.

Hvor lang tid tar det før Kina har en større økonomi enn USA?

Kina vokser med

11 %
10 %
9 %
8 %
7 %
6 %
5 %

USA vokser med

1 %
2 %
2 %
3 %
3 %
3 %
3 %

Kinas økonomi størst

9 år
11 år
12,5 år
17,5 år
21,5 år
28,5 år
43 år

Minner om at det er fire ganger så mange kinesere som amerikanere.
Minner også om at veksten sjelden er jevn over så mange år.

Roubini: Kina går på en smell i 2013 pga. overinvesteringene for å møte finanskrisen.

Eichengreen m.fl.: Historisk har det vist seg at veksten flater ut ved en inntekt på rundt 17.000 dollar pr. innbygger.

Vanskelig med fortsatt vekst når mye av forspranget er tatt igjen.
Og når tjenesteytende næringers andel vokser på bekostning av industri.
Japans erfaring relevant her.

6. Hva skjer i EMEs?

Fremvoksende økonomier startet opphenting for 20-30 år siden.
Tar del i den globale økonomien ved:

Økt handel

Økt bruk av det internasjonale kapitalmarkedet

Direkteinvesteringer inn
Porteføljeinvesteringer ut

Pragmatisk tilnærming – Hva fungerer?

Konkurransen i markedet der eierne av kapitalen får det som er igjen,
har vist seg å føre til god utnyttelse av ressursene og til økonomisk vekst.

Politisk rammeverk kreves

Markedet må ha sin plass. Men markedet må også holdes på plass.
Hvilket krever et legitimt styre, og lover og regler – ting stå
en del tilbake å ønske her

Noen problemer

Korrupsjon og Nepotisme

Urettferdig fordeling

Fravær av Rule of Law

Korrupsjon skaper manglende oversikt og usikkerhet.

Fravær av Rule of Law gjør det tungt med kontrakter og avtaler.

Begge deler gjelder at forutsigbarheten reduseres.

Det liker økonomiske aktører dårlig.

Under det hele ligger fordelingsproblemene.

Samfunnsendringer skaper alltid vinnere og tapere.

I mange EMEs har vinnerne de siste par tiår også skapt økonomisk vekst.

Men dagens vinnere kan bli morgendagens tapere, om problemene med urettferdig fordeling tas tak i.

I Kina er utfordringen et demokrati

I USA er utfordringen høyere skatter

7. Finanskrisen, USA og EMEs

Samvariasjonen i BNP-vekst de fremvoksende økonomiene imellom har økt kraftig.

Kina viktigere for mange av dem enn USA.

“Når USA blir forkjølet, får andre land lungebetennelse,” gjelder ikke lenger.

“Decoupling” fra USA.

USA er et land i verden. Har kommet ned på jorda.

USAs unipolare moment varte bare i 16 år (1991-2007).

På tampen gjorde USA bort seg, som svenskene sier.

- Har tapt politisk prestisje (Afghanistan og Irak)
- Har tapt økonomisk prestisje (Finanskrisen)
- Har tapt økonomisk handlekraft (Statsgjeld)

Wen Jiabao i Davos 2009: *Tiden kommet for læremesteren til å lytte til eleven?*

Disse dager, USAs statsgjeld kan komme til å bli nedgradert.

Bernanke/Geithner tøff jobb:

- Bevare tilliten hos dem som har penger til gode hos USA
- Mer enn det: Få dem til å fortsette å kjøpe amerikanske statsobligasjoner

USA fremdeles verdens største økonomi.

Med størst militær slagkraft.

Men gidder USA lenger å være ulønnet politimann for resten av verden?

Kuwait-krigen i 1991 og USA fikk dette året overskudd på driftsbalansen med utlandet. Hvorfor det?

Fordi Bush (41) fikk betalt for innsatsen av andre land.

Bush (43) ikke tilsvarende kremmertalent som sin far.

8. Nærmere om BRIC-landene

Brasil

BNP på 2.090 mrd. dollar i 2010, og økonomisk vekst på 7,5 %.

Statsbudsjettet: - 2,8 % av BNP

Driftsbalansen: - 2,3 % av BNP

Valutakursen styrket seg 11 % mot dollar siste året, til tross for inflasjon på vel 6 %.

Demokrati fungerer rimelig bra.

Lula da Silva løftet Brasil opp og frem

Handel med Kina på 50 milliarder dollar, mer enn med USA

Handel med Afrika på 25 milliarder dollar

MEN: Misfornøyd med strukturen i handelen med Kina.

Brasil leverer råvarer (jern, olje, soya)

Og møter stadig sterkere konkurranse fra Kina for ferdigvarer.

Irritert på undervurdert kinesiske yuan

Brasil – som India – vil gjerne inn som permanent medlem i Sikkerhetsrådet.

Mye gjenstår i Brasil. Skjevete inntektsfordeling enn i Kina og USA.

Reguleringer i økonomien som virker hemmende på utviklingen.

Russland

BNP pp 1.465 mrd. dollar i 2010, og økonomisk vekst på 4 %.

Statsbudsjettet: - 2,7 % av BNP

Driftsbalansen: + 5,6 % av BNP

Valutakursen styrket seg 3 % mot dollar siste året, til tross for inflasjon på rundt 9 %.

Russland sliter både politisk og økonomisk

Felles med Kina: Tidligere stormakt som lengter tilbake til det.

Men mens Kina er på full fart i denne retningen, går det tregere med Russland.

Hvem skal stå for moderniseringen av landet?

Putin har sentralisert makten i Moskva

Han har kraftig beskåret friheten til media.

Dumaen fungerer mer som et sted for lobbyvirksomhet enn for lovgivning.

Putin har gitt russerne en følelse av stabilitet og sikkerhet, relativt sett.

Russere mer opptatt av orden enn av frihet.

Rule of Law og Russland blant de 20 prosent dårligst stilte land.

Forventet levealder for menn:

Russland:	58 år
Pakistan:	63 år
Sagene:	68 år
Vindern:	80 år

Fødes kun 1,4 barn pr. kvinne.

Befolkningen i Russland: 140 millioner i 2010 og forventet 110 millioner i 2050

Befolkningen i USA: 307 millioner i 2010 og forventet 439 millioner i 2050

The Economist, for et godt år siden:

“Yegor Gaidar, a reformer ... spelled out Russia’s predicament in a book published shortly before his death last December. The end of socialism, he wrote, does not automatically create a competitive free market, but can lead, as it has in Russia, to a dangerous version of capitalism where the bureaucracy considers the state its property and uses its mechanisms for personal enrichment.”

India

BNP på 1.538 mrd. dollar i 2010, og økonomisk vekst på 10.4 %.

Statsbudsjettet: - 4,9 % av BNP

Driftsbalansen: - 2,7 % av BNP

Valutakursen stabil mot dollar siste året, inflasjon på over 8 %.

Som Kina, har India kontroll på kapitalbevegelsene
og håndterte finanskrisen godt.

Joseph Stiglitz mener at om Reddy (som var sentralbanksjef i India) hadde vært sjef for Fed, ville ikke USA fått noen finanskrise.

Nyter godt av virkninger av økonomiske reformer iverksatt tidlig på 1990-tallet.

- Demografi på Indias side; 70 prosent av 1,2 milliarder indere er under 35 år.
- Verdens største demokrati
- Klart å øke sparingen kraftig

“India, the next China, only friendlier and more democratic?”

Martin Wolf: *“I have little difficulty in imagining that India can sustain growth of close to 10 per cent a year for a long time.”*

MEN: Stor fattigdom. Når halvparten av barn under fem år er underernærte.
Vidtfavnende korrupsjon.
En tredjepart er analfabeter
Behov for omfattende investeringer i infrastruktur

Bush (43) heldig hånd med India.
Åpnet opp for samarbeid angående kjernefysikk.
Viktig partner i forhold til å demme opp for Kina.

Kina

BNP på 5.878 mrd. dollar i 2010, og økonomisk vekst på 10.3 %.

Statsbudsjettet: - 1,7 % av BNP

Driftsbalansen: + 4,1 % av BNP

Valutakursen styrket seg 5 % mot dollar siste året, inflasjon på 5 %.

Kommet styrket ut av finanskrisen.

Men hva VIL Kina på den globale arena?

Og hvordan går det i 2012, da makten skal tas over av femte generasjons ledere?

Store problem i Kina er **manglende legitimitet til det politiske systemet.**

Kina har handlekraft med regimet har liten legitimitet.

USA har styresett alle stort sett respekterer.

Men den økonomiske handlekraften er blitt kraftig redusert.

Vi går spennende tider i møte

